

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

İKİNCİ BÖLÜM
KARAR

GÜLER VEZİROĞLU VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2021/63017

Karar Tarihi : 29/7/2025

Başkan : Basri BAĞCI

Üyeler : Yıldız SEFERİNOĞLU

Kenan YAŞAR

Ömer ÇINAR

Metin KIRATLI

Raportör : Burak TOPALOĞLU

Başvurucular : 1. Güler VEZİROĞLU

2. Mehmet Akif VEZİROĞLU

3. Sinan VEZİROĞLU

4. Vildan ÖZBAY

Vekili : Av. Arif TUNAHAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, terekenin borca batık olduğu iddiasıyla açılan mirasın hükmen reddi davasının emsal kararlara aykırı şekilde reddedilmesi nedeniyle hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 23/12/2021 tarihinde yapılmıştır. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucular, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucuların murisi M.V. 31/3/2008 tarihinde vefat etmiştir. Başvurucular; murisin terekisinin borca batık olduğunu, murisin borçları nedeniyle icra tehdidi altında olduklarını belirterek Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesinde (Mahkeme) mirasın hükmen reddi davası açmıştır.

6. Yargılama sürecinde alınan 1/12/2017 tarihli bilirkişi raporu neticesinde murisin terekesinin aktifinin 566,95 TL konut edinme yardımı ödemesinden oluştuğu, başvuru vekilinin beyanlarından bu ödemeyi başvuru vekilinin aldığı anlaşıldığı belirtilmiştir. Raporda ayrıca tereke borcunun ise 269.908,64 TL olduğu tespit edilmiştir.

7. Mahkeme davanın reddine karar vermiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şu şekildedir:

"...terekenin borca batık olduğu sabit ise de, Z. Bankası Şarampol şubesinden alınan 25/12/2008 tarihli belgede muris Mehmet Veziroğlunun hesabındaki 566,95 TL KEY ödemesinin mirasçılara ödendiği, bu durumda davacıların murise ait 566,95 TL'lik KEY ödemesini almakla terekesinden yararlandıkları anlaşılmıştır.

TMK'nın 610. maddesindeki düzenlemeye göre ret süresi sona ermeden mirasçı olarak tereke işlemlerine karışan, terekenin olağan niteliğinde olmayan veya miras bırakanın işlerinin yürütülmesi için gerekli olanın dışında işler yapan ya da tereke mallarını gizleyen veya kendisine mal eden mirasçı mirası reddedemez hükmüne göre davacıların işbu davayı açmakta haklı olmadıkları sonucuna varılmış, bu nedenle davanın reddine karar verilmiştir."

8. Başvuru vekilleri, karara karşı istinaf kanun yolu başvurusunda bulunmuşlardır. Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi (Bölge Adliye Mahkemesi) istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...davacıların murisin KEY ödemesini 25/12/2008 tarihinde çekmiş oldukları dosya kapsamından anlaşılmakla birlikte, 566,95 TL'yi çektikleri tarih veraset ve intikal vergisi verdikleri tarih ile murisin borçlarına ilişkin mahkeme kararının kesinleşme tarihi ve bu davanın açılış tarihi de değerlendirildiğinde davacıların bu işleminin alelade idari muamele işlemleri olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Davacıların amacının TMK'nın 610. maddesinde belirtilen, tereke işlemlerine karışma, tereke mallarını kendilerine mal edinme, terekeye sahiplenme olduğu kabul edilmiştir."

9. Mirasın hükmen reddi uyuşmazlıklarına bakmakla görevli olan Yargıtay 14. Hukuk Dairesinin Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun 22/6/2021 tarihli ve 196 sayılı kararıyla numarasının 7. Hukuk Dairesi olarak değiştirilmesine karar verilmiştir.

10. Başvuru vekilleri, bu karara karşı temyiz kanun yolu başvurusunda bulunmuşlardır. Yargıtay 7. Hukuk Dairesi (Daire) Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermiştir.

11. Başvuru vekilleri, nihai kararı 26/11/2021 tarihinde öğrendikten sonra 23/12/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. İlgili Mevzuat

12. 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "Ret hakkı" başlıklı 605. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Ölümü tarihinde mirasbırakanın ödemedi aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmiş ise, miras reddedilmiş sayılır."

13. 4721 sayılı Kanun'un "Ret hakkının düşmesi" başlıklı 610. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Ret süresi sona ermeden mirasçı olarak tereke işlemlerine karışan, terekenin olağan yönetimi niteliğinde olmayan veya mirasbırakanın işlerinin yürütülmesi için gerekli olanın dışında işler yapan ya da tereke mallarını gizleyen veya kendisine maleden mirasçı, mirası reddedemez."

B. Yargıtay İçtihatları

14. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 20/12/2013 tarihli ve E.2013/2-1607, K.2013/1675 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Dava; terekenin borca batık olduğunun tespiti isteğine ilişkindir.

Davacılar, miras bırakan babalarından intikal eden mal varlığı bulunmadığını, terekeden tasarrufta bulunmadıklarını, mirasın açıldığı tarih itibarıyla terekenin, borca batıklığı sabit ise karine olarak mirasçıların mirası reddetmiş sayılacağını ileri sürerek miras bırakanın öldüğü tarihte terekesinin borca batık olduğuna karar verilmesini talep ve dava etmişlerdir.

Davalı Hazine vekili; davanın süresinde açılmadığını, esastan da davanın yerinde olmadığını bildirip davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Mahkemece; miras bırakanın taşınır, taşınmaz hiçbir malı olmadığı gibi, herhangi bir işte de çalışmadığı, maaşının da bulunmadığı, ödemedi aczinin açıkça belli olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

Davalı Hazine vekilinin temyizi üzerine, Özel Daire'ce yukarıda açıklanan nedenlerle karar bozulmuş, Yerel Mahkeme'ce; önceki karardaki gerekçeler genişletilmek suretiyle direnme kararı verilmiş, direnme kararı davalı tarafından temyiz edilmiştir.

Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyumsuzluk; tereke borcunun bir kısmının mirasçıların kendi mal varlığından ödenmesinin, terekeyi sahiplenme anlamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

...

Bilindiği üzere; TMK'nın 610/2. maddesinde '...Ret süresi sona ermeden mirasçı olarak tereke işlemlerine karışan, terekenin olağan yönetimi niteliğinde olmayan veya miras bırakanın işlerinin yürütülmesi için gerekli olanın dışında işler yapan, ya da tereke mallarını gizleyen veya kendisine mal eden mirasçı, mirası reddedemez...' hükmü yer almaktadır. Madde metninden de anlaşıldığı üzere; yasa koyucu mirasçılardan birinin tereke işlerine gereğinden fazla karışmasının mirası örtülü kabul anlamına geleceğini ve tıpkı açık kabulde olduğu gibi, ret hakkının bu mirasçı bakımından sona ereceğini düzenlemiştir.

Diğer taraftan, Hukuk Genel Kurulunun 8/2/1950 T. ve 140/20 sayılı kararında; 'Bir muamelenin alelade idari muamelattan olup olmadığını tayin için bilhassa muameleyi yapan varisin maksadını nazara almak lazımdır... Eğer bunun maksadı mirasçı sıfatıyla terekeden tasarruf olmayıp mücürret bilahare mirası kabul ettiği zaman ihmal yüzünden gelebilecek zararın önüne geçmek ise, yaptığı muamelenin alelade idari muamele olarak kabulü zaruridir. Ezciümle malların çalınmaması için tedbir ihtihazı, malları deftere geçirmek, zamanasını kesmek için derhal dava açmak, bir otelin, gazinonun

müşterilerinin dağılması için vergi vermek, davaya mani olmak için müstacel borçları ödemek alelade idarenin istilzam ettiği muamelattandır...' denilmek suretiyle mirasçının eyleminin tereke işlerine karışma olarak değerlendirilebilmesi için onun bu eylemde bulunurken hangi maksatla hareket ettiğinin belirlenmesi gerektiğini, mirasçının amacının mirasçı sıfatı ile terekede tasarruf değilse, eylemlerinin tereke işlerine karışma olarak nitelendirilmeyeceği ve ret hakkının düşmesine sebebiyet verilmeyeceği benimsenmiştir.

Bunun yanında, doktrinde ileri sürülen güven nazariyesine göre; bir irade beyanının ya da iradî bir davranışın ne anlama geldiğini tespit etmek için, beyanda bulunan veya sözü edilen davranışta bulunanın iç iradesine değil, beyana yahut anılan davranışa muhatap olan karşı tarafın, dürüstlük kuralına göre, kendisince bilebilen bütün hal ve şartlar gereği gibi değerlendirecek buna ne anlam vermesi gerektiğine bakılmaktadır.

Yukarıda yapılan açıklamaların ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacı mirasçılar tarafından ödendiği ileri sürülen borcun cüzi bir miktar olup, mirasçıların kendi mal varlığından ödenmiş olmasının olağan işlemlerden olduğu, miras bırakanın öldüğü tarih itibarıyla borca batık olduğu anlaşılan terekenin, cüzi kısım borçlarının davacılar tarafından ödenmesinin terekeyi kabullenme olarak değerlendirilmeyeceği, davacıların beyanlarının aleyhte yorumlanmaması gerektiği ve bu konuda bir araştırma yapılmasına da gerek olmadığı sonucuna varılmış, Yerel Mahkeme'ce davanın kabulüne karar verilmesinin usul ve yasaya uygun olduğu Hukuk Genel Kurulu'nun çoğunluğunca benimsenmiştir.

Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında, bir kısım üyelerce; Özel Daire bozma ilamının araştırmaya yönelik olduğu, esas yönünden değerlendirmenin ilgili dosyanın tetkiki sonucu verilmesinin yerinde olduğu, yerel mahkemenin direnme kararının bu nedenle usul ve yasaya uygun olmadığı ileri sürülmüş ise de bu görüş Kurul çoğunluğunca yukarıda belirtilen nedenlerle benimsenmemiştir.

O hâlde, Hukuk Genel Kurulu'nun çoğunluğunca usul ve yasaya uygun olduğu benimsenen direnme kararının onanması gerekmiştir."

15. (Kapatılan) Yargıtay 14. Hukuk Dairesinin 4/11/2020 tarihli ve E.2016/16316, K.2020/6826 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...mahkemeye mirasçılar tarafından Z. Bankası hesabında bulunan 936,30 TL için vaset ve intikal vergisi beyannamesi verildiği, muris adına kayıtlı bu paranın muris Ziya mirasçıları adına intikal ettirilerek birleştirilen davada davacıların kabul anlamına gelen davranışlarda bulunduğu gerekçeyle mirasın hükmen reddi talebinin reddine karar verilmiş ise de; bahsi geçen 936,30 TL'nin terekeye ait para olup olmadığı, değilse davacılar tarafından iddia edildiği üzere hayat sigortası bedeli mi olduğu ilgili bankadan sorulmaksızın eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru değildir.

Bunun yanında terekenin tüm mevcuduna göre 936,30 TL mühim bir meblağı içermiyorsa terekenin benimsenmesi olarak görülmeyeceğinin de gözetilmesi gerekmektedir."

16. (Kapatılan) Yargıtay 14. Hukuk Dairesinin 14/6/2021 tarihli ve E.2018/5634, K.2021/3981 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesince, murisin hesabından 1.705,05 TL'nin tahsil edilmesi ve murise ait 51 DZ 909 plakalı aracın intikal işlemi yapılmasının davacıların terekeyi sahiplendiği anlamında olduğu gerekçeyle davacılar vekilinin istinaf talebinin esastan reddine karar verilmiştir.

Hükmü, davacılar vekili temyiz etmiştir.

Ölüm tarihinde murisin ödemeden aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmiş ise, miras reddedilmiş sayılır (TMK m. 605/2). Bu maddeye dayanan talepler süreye tabi olmayıp, mirasçılarının iyi niyetli ya da kötü niyetli olmalarının bir önemi bulunmamaktadır. Murisin ödemeden aczi ölüm tarihine göre belirlenir. Ölüm tarihi itibarıyla, murisin tüm mal varlığı terekenin aktifini, tüm borçları ise terekenin pasifini oluşturur. Terekenin pasifinin aktifinden fazla olması; terekenin ödemeden aczini ve dolayısıyla da terekenin borca batık olduğunu gösterir. Ancak, tereke borca batık olmasına rağmen Türk Medeni Kanununun 610/2 maddesinde açıklandığı şekilde tereke işlemlerine karışan, tereke mallarını gizleyen veya kendine maleden mirasçı, mirası reddedemez.

Somut olayda; ilk derece mahkemesince mirasçılar tarafından tahsil edilen para nedeniyle terekenin benimsendiği kabul edilmiş ise de; terekenin mevcudu karşısında pek mühim bir değeri ifade etmediğinden bu miktar paranın mirasçılar tarafından kullanılması terekenin benimsenmesi anlamına gelmez.

..."

17. Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 20/9/2021 tarihli ve E.2021/1133, K.2021/855 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...davacı mirasçılar tarafından murisin ölümünden sonra Yapı ve Kredi Bankasından 918,53 TL'nin çekildiği sabit ise de terekenin mevcudu dikkate alınarak çekilen meblağın mühim bir miktarı gösterip göstermediği belirlenerek bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş hükmün yukarıda açıklanan gerekçelerle bozulması gerekmiştir."

18. Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 27/3/2023 tarihli ve E.2022/960, K.2023/1737 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile murisin bireysel emeklilik sisteminde bulunan 1.777,85 TL'yi tahsil eden davacıların terekeyi benimsedikleri gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

...

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile terekenin mevcudu karşısında pek cüzi miktardaki paranın mirasçılar tarafından tahsilinin terekenin benimsenmesi anlamına gelmeyeceği ve terekenin borca batık olduğu gerekçeleriyle davacılar vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak davanın kabulüne karar verilmiştir.

...

1. Somut olayda, davacıların fahiş tereke borcuna karşılık terekeden çok cüzi değer elde ettikleri anlaşılmıştır. Öte yandan mahkemece yapılan araştırmalar neticesinde terekenin borca batık olduğu da sabit görülmüştür.

2. Hal böyle olunca, temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyumsuzluğa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup davalı vekilince temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Anayasa Mahkemesinin 29/7/2025 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları ve Bakanlık Görüşü

20. Başvurucular; zamanaşımına uğramaması amacıyla muristen intikal eden ve cüzi miktarda olan konut edinme yardımı ödemesini aldıklarını, bu durumun mirası kabul anlamına gelemeyeceğini, davanın reddedildiğini ancak aynı konuya ilişkin benzer davalarda mirasın hükmen reddi talebinin kabul edildiğini belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

21. Bakanlık görüşünde; başvurunun süresinde yapıp yapılmadığının ve başvurucuların şikâyetinin kanun yolu şikâyeti niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiği, ilgili yargı mercileri tarafından verilen kararlarda başvurucuların taleplerinin incelenerek gerçekleştirildiği, başvuruya ilişkin olarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından temin edilen görüş ve ilgili belgelerin dikkate alınmak üzere sunulduğu belirtilmiştir. Ayrıca başvurucuların temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilip edilmediği konusunda inceleme yapılırken Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri, Anayasa Mahkemesi içtihadı ile somut olayın kendine özgü şartlarının gözönünde bulundurulması gerektiği bildirilmiştir. Başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı başvuru formundaki iddialarını yinelemiştir.

B. Değerlendirme

22. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

23. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvurucuların şikâyetinin özünün mirasın hükmen reddi talebiyle açtıkları davanın emsal kararlara aykırı şekilde reddedilmesine yönelik olması nedeniyle başvuru adil yargılanma hakkının güvenceleri arasında yer alan hakkaniyete uygun yargılanma hakkı kapsamında incelenmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

24. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

25. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin yargı organlarına davacı ve davalı olarak başvurabilme, bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil

yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. 3/10/2001 tarihli ve 4709 sayılı Kanun'un Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasına "*ile adil yargılanma*" ibaresinin eklenmesine ilişkin 14. maddesinin gerekçesine göre "*değişiklikle Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde güvence altına alınmış olan adil yargılama hakkı metne dâhil*" edilmiştir. Dolayısıyla Anayasa'nın 36. maddesine "*herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu*" ibaresinin eklenmesinin amacının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde düzenlenen adil yargılanma hakkını anayasal güvence altına almak olduğu anlaşılmaktadır (*Yaşar Çoban* [GK], B. No: 2014/6673, 25/7/2017, § 54).

26. Adil yargılanma hakkı, uyumsuzlukların çözülmesinde hukuk devleti ilkesinin gözetilmesini gerektirmektedir. Anayasa'nın 2. maddesinde Cumhuriyet'in nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, Anayasa'nın tüm maddelerinin yorumlanmasında ve uygulanmasında gözönünde bulundurulması zorunlu bir ilkedir (*Hakan Altınca* [GK], B. No: 2016/13021, 17/5/2018, § 44).

27. Hukuki güvenlik ile belirlilik ilkeleri hukuk devletinin ön şartlarındandır. Kişilerin hukuki güvenliğini sağlamayı amaçlayan hukuki güvenlik ilkesi; hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2013/39, K.2013/65, 22/5/2013; E.2014/183, K.2015/122, 30/12/2015). Belirlilik ilkesi ise yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini ifade etmektedir (AYM, E.2013/39, K.2013/65, 22/5/2013; E.2010/80, K.2011/178, 29/12/2011).

28. Hukuk kurallarının ne şekilde yorumlanacağı veya birden fazla yorumunun mümkün olduğu durumlarda bu yorumlardan hangisinin benimseneceği yargı mercilerinin yetkisinde olan bir husustur. Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruda yargı mercilerinin benimsenen yorumlardan birine üstünlük tanınması veya yargı mercilerinin yerine geçerek hukuk kurallarını yorumlaması bireysel başvurunun amacıyla bağdaşmaz. Anayasa Mahkemesinin kanunilik ilkesi bağlamındaki görevi, hukuk kurallarının birden fazla yorumunun varlığının hukuki belirlilik ve öngörülebilirliği etkileyip etkilemediğini tespit etmektir (*Mehmet Arif Madenci* [2. B.], B. No: 2014/13916, 12/1/2017, § 81).

29. İlgili mevzuatın ilk defa yorumlanmasında yetki ve görev bakımından farklı olan mahkemeler arasında farklılıkların ortaya çıkması doğaldır. Diğer bir deyişle değişik yargı kademelerinde görev alan hâkimlerin ilk defa uygulanan bir kuralı aynı şekilde yorumlaması mümkün olmayabilir. Ancak böylesi bir durumda mahkemelerin uygulamaları arasındaki uyumu ve içtihat birliğini sağlamaya yönelik mekanizmalar önem taşımaktadır. Yüksek mahkemelerin fonksiyonlarından biri de yargı kararları arasında doğabilecek içtihat farklılıklarına bir çözüm getirmektir. Bununla birlikte yeni kabul edilmiş bir kanunun yorumlanmasında olduğu gibi bazı hâllerde içtihadın müstakar hâle gelmesinin belirli bir zamanı gerektirdiği açıktır (*Ford Motor Company* [2. B.], B. No: 2014/13518, 26/10/2017, § 58).

30. Bir kanun hükmüne ilişkin içtihadın henüz yerleşik hâle gelmediği bir aşamada o hükmün yargı organlarıncı farklı biçimlerde yorumlanabilmesi hukukun doğası gereğidir. Zira hukukta nesnelliğin sağlanabilmesi açısından hukuk kurallarının belli ölçüde soyut kavramlar içermesi kaçınılmazdır. Nesnel hukuk kurallarının maddi alemde gerçekleşen

olaylarla bire bir örtüşmesi, bunlara uygulanması ise her zaman mümkün olmayabilir. Öte yandan hukuk kurallarının kapsamının tespitinde kural koyucu ne kadar titiz davranırsa davranışın kuralın yürürlüğe girmesinden ve uygulanmaya başlanmasından sonra öngörülemez bazı yeni durumların ortaya çıkması da mümkündür. Bu gibi hâllerde kuralın yetkili otoritelerce ve özellikle yargı organlarınca yorumlanması zorunlu hâle gelmektedir. Kuralı yorumlayan otoritelerin birden fazla olması, bazı hâllerde kuralın birden fazla yorumlanmasını önlenemez kılmaktadır. Dolayısıyla hukuk kurallarının bu niteliği dikkate alındığında bir kanun hükmünün yargı organlarınca farklı biçimlerde yorumlanabilmesi ve kurala ilişkin farklı içtihatların varlığı, tek başına kuralın belirsiz ve öngörülemez olduğu yargısına ulaşmayı haklı kılmaz. Bununla birlikte birden fazla içtihadın varlığı bireyin hukuk kurallarının temel bir özelliği olan davranışını yönlendirebilme gücünü zayıflatır bir boyuta ulaşmışsa kamu düzeninin bozulduğundan söz edilebilir. Bu durumda bireylerin davranışlarını hangi içtihadı göre yönlendirecekleri belirsizleşeceğinden öngörülebilirlik ortadan kalkar (*Ford Motor Company*, § 59).

31. Yargısal kararlardaki değişiklikler, hukukun dinamizmini ve mahkemelerin yaklaşımlarını yaşanan gelişmelere uyarlama kabiliyetlerini yansıtmaya yönüyle olumludur. Ancak uygulamadaki birlikteliği sağlamaları beklenen yüksek mahkemeler içinde yer alan dairelerin benzer davalarda tatmin edici bir gerekçe göstermeksizin farklı sonuçlara ulaşmaları, bir kararın belirli bir daireye düştüğü takdirde onanacağı, başka bir daire tarafından ele alındığı takdirde bozulacağı gibi ihtimale dayalı ve birbirine zıt sonuçları ortaya çıkarır. Bu ise hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine ters düşecektir. Ayrıca böyle bir algının toplumda yerleşmesi hâlinde bireylerin yargı sistemine ve mahkeme kararlarına duymaları beklenen güven zarar görebilir (*Ford Motor Company*, § 60; *Türkan Bal* [GK], B. No: 2013/6932, 6/1/2015, § 52).

32. Özellikle aynı somut olay ve hukuksal durumdaki farklı kişilerce açılan davalarda birbiriyle çelişen sonuçlara ulaşılması hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine ters düşebilir. Yargı mercilerinin anılan ilkelerin bir sonucu olarak kamuoyu nezdinde yargıya olan güveni muhafaza etme bakımından kararlarında belli bir istikrar sağlaması beklenir. Bu itibarla içtihat değişikliği tek başına adil yargılanma hakkının ihlali sonucunu doğurmaz ise de bu değişiklik ile benimsenen yeni yaklaşımın benzer uyumsuzluklarda tutarlı olarak uygulanması gereklidir (*Hakan Altınca*, § 48).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

33. Başvurular, mirasın hükmen reddi talebiyle açtıkları davanın reddedilmesinden yakınmıştır. Bu bağlamda terekenin pasifinin aktifinden fazla olduğunu, terekenin borca batık olduğunun tespiti ile mirasın hükmen reddi gerektiğini belirtmişlerdir.

34. Somut olayda Mahkeme, başvuruların mirase ait 566,95 TL'lik konut edinme yardımı ödemesini almaları sonucu terekesinden yararlandıkları gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi, benzer gerekçelerle istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiştir. Daire ise 4/10/2021 tarihli kararında, mirasın hesabında bulunan 566,95 TL'lik konut edinme yardımı ödemesinin başvurular tarafından çekilmesinin terekeyi sahiplenme anlamına geldiğini kabul eden Bölge Adliye Mahkemesi kararını onamıştır.

35. (Kapatılan) Yargıtay 14. Hukuk Dairesi bireysel başvuruya konu karardan önce verdiği 4/11/2020 tarihli kararda (bkz. § 15) banka hesabında bulunan ve mirasçılar tarafından veraset ve intikal beyannamesi verilen 936,30 TL'nin terekenin tüm mevcuduna

göre mühim bir meblağı içermiyorsa terekenin benimsenmesi olarak görülmeyeceğinin gözetilmesi gerektiğini belirtmiştir.

36. (Kapatılan) Yargıtay 14. Hukuk Dairesi bireysel başvuruya konu karardan önce 14/6/2021 tarihinde verdiği kararında (bkz. § 16) terekenin mevcudu karşısında pek mühim bir değer ifade etmeyen 1.705,05 TL'nin mirasçılar tarafından kullanılmasının terekenin benimsenmesi anlamına gelmeyeceğini belirtmiştir.

37. Daire, bireysel başvuruya konu karardan iki hafta önce 20/9/2021 tarihli aynı konuya ilişkin verdiği kararda ise (bkz. § 17) davacı mirasçılar tarafından murisin ölümünden sonra bankadan çekilen 918,53 TL'nin terekenin mevcudu da dikkate alınarak mühim bir miktarı gösterip göstermediği belirlenmek suretiyle bir karar verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

38. Dolayısıyla Daire, mirasın hükmen reddine dair uyumsuzluklarda mirasçılar terekenin aktifinden yararlandığında yararlanılan meblağ önemli bir değeri ifade etmiyorsa bu durumun terekeyi kabul etme anlamına gelmeyeceğini belirtmiştir. Daire; yararlanılan meblağların önemli bir değeri taşıyıp taşımadığının tespiti için, yararlanılan meblağları somut olayın özelliklerine göre tereke mevcudu, tereke borcu gibi kalemlerle karşılaştırmıştır. Başvuru konusu olayda ise Daire, bu karşılaştırmaları yapmamış ve bireysel başvuruya konu kararda farklı bir sonuca ulaşmıştır. Daire, önceki içtihatlarından farklı karar verirken neden bu içtihatlardan ayrıldığına dair herhangi bir açıklamada bulunmamış; buna dair bir gerekçe de göstermemiştir. Bu karardan sonra da mirasın hükmen reddi davasında yine önceki içtihatları doğrultusunda karar vermiştir (bkz. § 18). Bu bağlamda içtihat farklılığının Daire kararlarından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

39. Diğer taraftan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu da (bkz. § 14) mirasçıların tereke borcunu kendi mal varlığından ödediği durumda ödenen miktarın cüzi olması hâlinde bu işlemin terekeyi kabul etmek anlamına gelmeyeceğini ifade etmiştir.

40. Bu bağlamda terekenin borca batık olduğu iddiasıyla açılan mirasın hükmen reddi davalarında Daire kararlarında içtihat farklılığının bulunduğu, Dairenin bireysel başvuruya konu kararının benzer uyumsuzluk yönünden Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından da benimsenmediği anlaşılmıştır. Kararlarda tutarlı ve yeknesak bir uygulamanın sağlanamaması hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine ters düşeceği gibi bireylerin yargı sistemine ve mahkeme kararlarına güvenini de zedeleyebilir. Bu itibarla başvuru için öngörülemez nitelikte olan uygulamanın ve 566,95 TL'den yararlanılmanın 1/12/2017 tarihli bilirkişi raporuna göre 269.908,64 TL olan tereke borcunu kabul neticesini doğurması nedeniyle yargılamanın hakkaniyetinin zedelendiği sonucuna ulaşmıştır.

41. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

VI. GİDERİM

42. Başvurucular; ihlalin tespiti ile yeniden yargılama yapılması talebinde bulunmuştur.

43. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın

148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve diğerleri* (2) [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu* (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki hakkaniyete uygun yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesine (E.2016/127, K.2018/24) GÖNDERİLMESİNE,

D. 487,60 TL harç ve 30.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 30.487,60 TL yargılama giderinin başvurularda MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvuru Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 29/7/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.